

Bilag til foranalyse

Digital Forvaltning og
GIS (DIG)
J.nr. 079-00046
Ref. thrav.
Den 29.03.2011**Bilag 1: Beskrivelse af principper**

Nedenfor beskrives de principper som skal styre udviklingen af it arkitekturen i Miljøministeriet

Struktur

Principperne er grupperet efter klassificeringen i OIO EA Reolen (se evt <http://ea.oio.dk/rammeverk>) Vi har tilføjet 2 klassifikationer for at understøtte MIM specifikke målsætninger om bedre styring og sikker drift.. Det betyder, at der er formuleret principper indenfor følgende struktur:

- Strategiske principper
- Principper for forretningsarkitektur
- Principper for informationsarkitektur,
- Principper for applikationsarkitektur
- Principper for den teknologiske infrastruktur
- Principper for styring af digitalisering
- Principper for sikkerhed

Beskrivelserne af principperne er struktureret efter en tilpasning af It og telestyrelsens princip skabelon (ITST: Overordnede principper og best practice, Version 1.0, april 2009), som det fremgår nedenfor (skemaet er selvforklarende):

Princip nr:	Init:	Dato: dd-mm-åååå	Version: 000
Kort titel			
Beskrivelse – udtrykker en regel eller beslutning			
Forklaring – begrundet hvorfor dette er vigtigt			
Implikationer – beskriver betydning og følger			
Referencer			

Strategiske principper

Princip nr.	Kort titel	Status
S1	Øget effektivisering gennem digitalisering	Klar til godkendelse
S2	Bedre digital service	Klar til godkendelse

Princip nr: S1	Init: Skrivegruppen	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Øget effektivisering gennem digitalisering		
Beskrivelse	Digitaliseringen i Miljøministeriet medvirker til en øget effektivisering af opgavevaretagelsen		
Forklaring	Miljøministeriet skal videreudvikle evnen til at anvende digitalisering til at effektivisere opgaveløsningen. De største effektiviseringsgevinster opnås, hvor digitaliseringen kædes sammen med ændrede arbejdsgange.		
Implikationer	<p>Digitaliseringen er et centralt element i Miljøministeriets generelle forretningsudvikling. Fokus er på de forretningsmæssige gevinster, der følger af standardiserede, tværgående arbejdsgange.</p> <p>Digitalisering som løftestang til effektivisering er afhængig af, at medarbejderne har let adgang til kvalitetsdata i opgaveløsningen og at der ikke skal bruges unødige ressourcer på ibrugtagning af nye systemer (brugervenlige systemer).</p> <p>Opbakning til modernisering gennem digitalisering forudsætter, at de enkelte digitaliseringsinitiativer kan betale sig, og at dette dokumenteres. Miljøministeriets digitaliseringsprojekter skal derfor baseres på veldokumenterede effektivurderinger og systematisk og relevant brug af projektstyringsværktøjer.</p>		
Referencer	Indsatsområde 1 i Miljøministeriets digitaliseringsstrategi 2010 – 2014, herefter kaldet DS s.24		

Princip nr: S2	Init: Skrivegruppen	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Bedre digital service		
Beskrivelse	Digitaliseringen i Miljøministeriet skal medvirke til en bedre digital service for borgere, medarbejdere og samarbejdspartnere		
Forklaring – begrunder hvorfor dette er vigtigt	<p>Miljøministeriets ønsker at øge serviceorienteringen i dialogen med borgere og samarbejdspartnere. De digitale services skal understøtte Miljøministeriets forretningsmæssige services. Den digitale service skal bidrage til en fælles og mere ensartet servicekultur på tværs af Miljøministeriet, som tager udgangspunkt i interessenterne samlede behov.</p> <p>Miljøministeriets fokus er at digitalisering kan skabe større værdi for interessenterne.</p>		
Implikationer	Miljøministeriet stiller services til rådighed, som har:		

	<ul style="list-style-type: none"> • Effektive processer • Kvalitet i data • Selvbetjening • Serviceorienteret arkitektur
Referencer	Indsatsområde 2 i DS s. Koncernmål 3 Det Moderne Miljøministerium, 2009-2011 (delmål 3)

Forretningsprincipper

Princip nr.	Kort titel	Status
F1	Fælles tværgående digitale arbejdsgange	Klar til godkendelse
F2	Miljøministeriet deltager aktivt i digitalt tværoffentligt samarbejde	Klar til godkendelse
F3	Enkle automatiserede forretningsprocesser	Klar til godkendelse
F4	Selvbetjening, hvor det er muligt	Klar til godkendelse
F5	Fastlæg ejerskaber	Klar til godkendelse
F6	Nye lovforslag skal teknologivurderes	Klar til godkendelse
F7	Brugeren i centrum	Klar til godkendelse

Princip nr: F1	Init: Skrivegruppen	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Fælles tværgående digitale arbejdsgange		
Beskrivelse	Miljøministeriet ønsker en fælles tilgang til at udvikle tværgående digitale arbejdsgange. Digitaliseringsprojekter i Miljøministeriet bygger på helhedsanalyser af arbejdsgange og processer.		
Forklaring	Miljøministeriets opgaver i forhold til borgere og samarbejdspartnere involverer i mange sammenhænge flere af ministeriets enheder. Forbedret service og effektive arbejdsgange kræver derfor ofte samarbejde på tværs af ministeriet om udviklingen af digitale arbejdsgange. Digitaliseringen af arbejdsgange skal derfor have fokus på: <ul style="list-style-type: none"> • De interne tværgående processer • De opgaver, som har fælles præg på tværs i ministeriet • De processer, som involverer andre offentlige parter 		
Implikationer	Det betyder, at det er nødvendigt at: <ul style="list-style-type: none"> • Vurdere behov for kortlægning af eksisterende processer • End to end procesmodellere nye processer • Fastlægge procesejerskab • Koordinere via KUDF hvis processer og arbejdsgange går på tværs af styrelser • Stille krav til metode og governance (Standardiseret modellering af processer, løbende opdatering, FORM kode mv.) 		
Referencer	DS princip 1 side 24		

Princip nr: F2	Init: Skrivegruppen	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Miljøministeriet deltager aktivt i digitalt tværoffentligt samarbejde		
Beskrivelse	Miljøministeriet vil gennem digitalisering skabe et stærkere offentligt samarbejde. Miljøministeriet ønsker at styrke og effektivisere samarbejdet med eksterne parter om digitalisering med fokus på slutbrugernes behov.		

Forklaring	<p>Miljøministeriet ser det samfundsmæssige potentiale i tværgående samarbejde mellem stat, region og kommuner og på tværs i staten med fokus på at opnå fordele for borgerne og virksomhederne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digitalisering, hvor det giver mening, sker i en tæt koordination mellem Miljøministeriet og samarbejdspartnere • Tværoffentligt samarbejde om digitalisering og standardisering giver bedre service og øget effektivitet. • Tværoffentligt samarbejde om fælles etablering, ajourføring og indkøb af data giver besparelser for samfundet. <p>Stærkere samarbejde er tæt knyttet til bedre service og effektivitet. Stærkere samarbejde og standardisering er et middel, som gør det muligt at levere en bedre kvalitet og en mere effektiv service.</p>
Implikationer	<p>Det betyder, at det er nødvendigt at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Definere ejerskab til processer og data • Standardisere • Serviceorientere <p>Fokus er at udnytte mulighederne for tværgående samarbejder, også med eksterne parter samt at dele viden herom.</p> <p>Det stiller krav om standardisering samt et omfattende samarbejde mellem parterne for at effektivisere nuværende tværgående processer og udvikle nye:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kendskab til fællesoffentlige løsninger og standarder • Brug af fællesoffentlig projektmodel
Referencer	Fælleskommunal Digitaliseringsstrategi 2010 – 2015

Princip nr: F3	Init: Skrivegruppen	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Enkle automatiserede forretningsprocesser.		
Beskrivelse	Miljøministeriet søger at forenkle og automatisere forretningsprocesser, hvor det er muligt, såvel internt som eksternt. Ministeriets forretningsprocesser modelleres og optimeres inden de digitaliseres.		
Forklaring	For at gøre den direkte kontakt med borgerne og samarbejdspartnere så smidig og effektiv som muligt, skal der ske en automatisering og/eller forenkling af de bagvedliggende forretningsprocesser.		
Implikationer	Det vurderes om eksisterende processer kan optimeres inden de digitaliseres. Det betyder at der skal ske en: <ul style="list-style-type: none"> • BPMN modellering af processer Systematisk registrering af de modellerede processer		
Referencer			

Princip nr: F4	Init: WS2 og skrivegruppen	Dato: 15.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Selvbetjening, hvor det er muligt		
Beskrivelse	Miljøministeriet overvejer altid potentialet for selvbetjening ved omlægning eller udvikling af services og forretningsprocesser		
Forklaring	Selvbetjening kan være en af nøglerne til effektivisering af Miljøministeriet og til skabelsen af bedre service til Ministeriets interessenter.		
Implikationer	Begrebet skal forstås i bred forstand (ikke nødvendigvis kun borgerservice). Det kan betyde at der skal etableres : <ul style="list-style-type: none"> • Adgangskontrol til egne data • Objektiv sagsbehandling • Øget tilgængelighed (åbningstid / opetid) • Serviceorienteret arkitektur • Brugervenlige grænseflader 		
Referencer			

Princip nr: F5	Init: WS2/skrivegruppen	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Fastlæg ejerskaber		
Beskrivelse	Ejerskab til forretningsprocesser, datasamlinger og systemer/applikationer skal entydigt fastlægges.		
Forklaring	En entydig placering af ejerskabet og ansvaret for forretningsprocesser vil betyde, at det nødvendige mandat til at it-understøtte processen kan opnås.		
Implikationer	Det betyder, at det skal beskrives, hvad der ligger i ejerskabet med hensyn til forpligtigelser, f.eks. at ejerskab indebærer ansvar for vedligeholdelse og drift. Der skal etableres en proces for registrering og vedligeholdelse af information om ejerskab		
Referencer			

Princip nr: F6	Init: WS2/skrivegruppen	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Nye lovforslag skal teknologivurderes		
Beskrivelse	Når der udformes ny lovgivning eller justeres på eksisterende skal det sikres at implikationerne af den ændrede lovgivning vurderes i forhold til den efterfølgende nødvendige digitalisering.		
Forklaring	Ofte vil ny eller ændret lovgivning stille krav til den digitale understøttelse. Det betyder at der ofte vil være it-omkostninger forbundet med implementeringen af lovgivningen. Samtidig kan den nødvendige udvikling eller justering af de digitale løsninger have indflydelse på, hvornår den pågældende lovgivning kan træde i kraft.		

Implikationer	Lovforslag skal allerede på planlægningstidspunktet vurderes i forhold til de digitale implikationer. Ansvaret påhviler den lovforberedende myndighed.
Referencer	

Princip nr: F7	Init: WS3	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Brugeren i centrum		
Beskrivelse	For at sikre at it-løsningerne understøtter de faktiske behov sætter Miljøministeriet brugeren i centrum i sine udviklingsprojekter		
Forklaring	For at få en effektiv digital understøttelse er det centralt at de it-løsninger som udvikles understøtter de faktiske behov hos de kommende brugere af løsningerne. Det er derfor vigtigt at få inddraget brugerne i udviklingen og aftestningen af løsningerne for at sikre den optimale forståelse af behov og brugssituation.		
Implikationer	<p>Interessent analyse anvendes til at identificere både primære og sekundære brugere af den kommende løsning.</p> <p>Brugerrepræsentanter inddrages i videst muligt omfang i analyse og design af kommende løsninger (evt. via repræsentanter eller gennem brugerundersøgelser hvis slutbrugeren ikke kan deltage personligt i arbejdet).</p>		
Referencer			

Informationsprincipper

Princip nr.	Kort titel	Status
I1	Fælles infrastruktur for miljøsektoren	Klar til godkendelse
I2	Tilgængelighed til data	Klar til godkendelse
I3	Data kvalitet og aktualitet	Klar til godkendelse
I4	Datastandardisering	Klar til godkendelse
I5	Digital dataindsamling og produktion	Klar til godkendelse
I6	Undgå redundante data	Klar til godkendelse
I7	Åbne datamodeller	Klar til godkendelse

Princip nr: I1	Init: Skrivegruppen	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Fælles infrastruktur for miljøsektoren		
Beskrivelse	<p>Miljøministeriet anvender INSPIRE's infrastrukturmodel som grundlag for arbejdet med miljødata. INSPIRE bygger på nedenstående principper.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Data skal kun indsamles én gang. • Data skal vedligeholdes, hvor det gøres mest effektivt. • Det skal være let at få overblik over, hvilke data og tjenester der findes. • Data skal kunne anvendes sammen, uanset hvor de kommer fra. • Der skal være gode betingelser, der sikrer, at data kan blive brugt af mange i mange sammenhænge. 		
Forklaring	<p>Det er hensigtsmæssigt og værdiskabende at etablere en fælles infrastruktur for geografisk information. Hurtigere og nemmere adgang til data og viden om data på tværs af myndigheder til gavn for alle. Miljøministeriet ønsker, at arbejdet med miljø- og geodata i ministeriet tilrettelægges i overensstemmelse med en infrastrukturmodel, hvor det er relevant. Miljøministeriet anvender INSPIRE som infrastrukturmodel.</p>		
Implikationer	<p>Realisering af digital forvaltning kræver, at vi ved hvilke data der findes, hvor de findes og at vi kan få adgang til data og at data kan sammenstilles uden tab af information. Vi har behov for standarder for data, for udveksling af data og for den nødvendige teknologi.</p> <p>Administrationen af data i Miljøministeriet baseres på principper fastlagt i EU's INSPIRE direktiv. Ministeriets strategi for miljøfaglige geodata bygger på INSPIRE principperne og nærmere beskrivelser af implikationer kan findes i nedenfor nævnte referencer.</p>		
Referencer	<p>Princip 3 i DS s.22</p> <p>INSPIRE Danmark http://www.inspire-danmark.dk/</p> <p>INSPIRE direktivet http://inspire.jrc.ec.europa.eu/</p>		

Princip nr: I2	Init: Skrivegruppen	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Tilgængelighed til data		
Beskrivelse	Miljøministeriet stiller data og information til rådighed for offentligheden igennem egne og relevante eksterne kanaler. F. eks Miljøportalen, Virk.dk og andre fællesoffentlige initiativer.		
Forklaring	<p>Alle data skal om muligt være tilgængelige for alle både internt i Miljøministeriet og for offentligheden</p> <p>Brugerne forventer en nem adgang til relevante og ajourførte data, og på en standardiseret form så data på en simpel og uproblematisk måde kan benyttes i en forretningskontekst.</p>		
Implikationer	<p>Dette stiller krav til drift af distributionssystemer og -services i Miljøministeriet.</p> <p>Krav om tilgængelighed har endvidere en række implikationer i forbindelse med produktion og distribution af data og metadata i Miljøministeriet. Disse bliver bl.a. adresseret i strategien for miljøfaglige geodata.</p>		
Referencer	Strategi for miljøfaglige geodata (forventes juni 2011).		

Princip nr: I3	Init: WS2 og skrivegruppen	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Datakvalitet og aktualitet		
Beskrivelse	Miljøministeriet arbejder for at opretholde datadisciplin efter specificerede og kendte kvalitetsnormer. Aktualitet og kvalitet (metadata) skal dokumenteres for datasæt - og være tilgængelig for såvel interne som eksterne slutbrugere.		
Forklaring	Viden om datakvalitet og aktualitet er vigtigt når der skal udveksles data mellem systemer og organisationer. Set i relation til at have en effektiv og korrekt beslutningstagning - og opnå troværdighed heromkring - er datakvalitet og aktualitet en vigtig parameter.		
Implikationer	<p>Der skal arbejdes med at synliggøre vigtigheden af at arbejde systematisk med data. Dokumentation og metadata skal være en naturlig del af kulturen i Miljøministeriet i det daglige arbejde med data.</p> <p>Der skal fastlægges en fælles kvalitetsstandard for data, som sikrer en tilfredsstillende og ensartet kvalitet, der gør data velegnede som grundlag for sagsbehandling, planlægning og beslutningstagning.</p> <p>Data skal i størst muligt omfang holdes ajourført, så de er aktuelle og kan indgå som et korrekt og troværdigt grundlag for sagsbehandling, planlægning og beslutningstagning.</p> <p>Miljøministeriet skal bevæge sig fra en situation, hvor det er meget forskelligt hvordan de enkelte institutioner eller systemer arbejder med data. Dette kræver fælles procedurer og normer for at sikre datakvalitet, datadisciplin og aktualitet.</p>		
Referencer			

Princip nr: I4	Init: WS2	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Datastandardisering		
Beskrivelse	Miljøministeriet deltager aktivt i initiativer, der vedrører datastandardisering generelt og tager selv initiativ til standardisering af data, der vedrører miljøsektoren.		
Forklaring	<p>Miljøministeriet har mange data og systemer og derfor er anvendelse af standarder vigtigt i arbejdet med data. Standardisering skal sikre interoperabilitet, så systemerne kan samarbejde ved hjælp af veldefinerede snitflader og data.</p> <p>Effektivt samarbejde på tværs kræver standardisering, såvel internt som eksternt.</p> <p>Realisering af digital forvaltning kræver at vi ved, hvilke data der findes, hvor de findes og at vi kan få adgang til data og at data kan sammenstilles uden tab af information. Vi har behov for standarder for data, for udveksling af data og for den nødvendige teknologi.</p>		
Implikationer	<p>Der er en tæt sammenhæng til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fælles datamodel for miljøfaglige geodata. • Implementering af INSPIRE. • Metadata, kvaliteten af data skal være kendt. • Vejledninger og guidelines • Deltagelse i standardiseringsarbejde 		
Referencer			

Princip nr: I5	Init: WS2	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Digital dataindsamling og dataproduktion.		
Beskrivelse	Dataindsamling og -produktion er en væsentlig opgave i Miljøministeriet. Data og information skal derfor indsamles, produceres og formidles så effektivt som muligt, dvs digitalt.		
Forklaring	<p>En effektiv infrastruktur og digitale arbejdsgange vil skabe grundlag for lettere sagsbehandling, bedre anvendelse af data samt åbenhed i forvaltningen. Miljødata indsamles i dag i både ministerielt og kommunalt regi og deles, så vidt muligt, gennem Danmarks Miljøportal. Indsamlingen sker ofte via manuelle indsamlingsmetoder. De manuelle processer og ikke-teknologiske løsninger udgør en betydelig kilde til fejl eller forsinkelser og kan direkte umuliggøre dataindberetning til de fællesoffentlige databaser. Dette kan føre til et forringet grundlag for sagsbehandling på baggrund af fælles tværoffentlige datasæt, samt forringet miljøinformation over for offentligheden.</p>		
Implikationer	<p>Ministeriet skal fokusere på egne processer og forbedre disse i forbindelse med dataindsamling og dataproduktion.</p> <p>Der skal tages nye og innovative løsninger i brug til dataindsamling.</p> <p>Konkrete projekter som f.eks. strategi for miljøfaglige geodata og mobil digital</p>		

	forvaltning skal bidrage til at løfte dette princip.
Referencer	

Princip nr: I6	Init: WS2	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Undgå redundante data		
Beskrivelse	Information skal altid findes i en master instans og kun replikeres, hvor nødvendigt. Systemer og brugere benytter i udstrakt grad services til at til at tilgå ajourførte data. Miljøministeriet stiller data til rådighed igennem services som f.eks. kortforsyning og plansystem.		
Forklaring	<p>Forslag til principper for genbrug af data tager afsæt i nedenstående udkast til principper fra Borgere og virksomheder skal ikke indberette oplysninger, som det offentlige allerede har. Derfor har myndighederne, inden for lovgivningens rammer, ret og pligt til at dele data:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Data skal indsamles og anvendes med standardiserede begreber og formater • Dataejer skal indsamle og opdatere data med tilstrækkelig kvalitet til, at andre myndigheder kan basere deres opgaveløsning på disse data • Data skal gøres tilgængelige med tilstrækkelig kapacitet via standardiserede snitflader og metoder • Princip for finansiering af dataindsamling og distribution: Drøftes • Hvis myndigheder indsamler næsten identiske data skal de harmonisere deres databehov således, at de kan dele de pågældende data • Retten og pligten til at genbruge data kan fraviges når, der samlet set er en negativ business case herved 		
Implikationer	<p>Det betyder, at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Systemer skal opbygges, så de henter (master)data ved kilden • Systemer skal opbygges, så de leverer data som services 		
Referencer	Finansministeriets rapport " <i>Effektive rammer for genbrug af data</i> "		

Princip nr: I7	Init: kabor og skrivegruppen	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Åbne datamodeller		
Beskrivelse	<p>Datamodeller skal være veldokumenterede og åbne, sådan at de kan deles med andre.</p> <p>Datamodellerne må ikke bruges som en snitflade (en "leverancekontrakt"), bortset fra i (meget) tæt koblede systemer indenfor en mindre organisatorisk enhed.</p>		
Forklaring	<p>1. Datamodellerne udgør én beskrivelse af forretningsobjekter. Beskrivelsen skal være åben for at muliggøre genbrug af forretningsobjekter</p> <p>2. I særdeleshed må datamodellerne ikke være, formelt eller de facto, en leve-</p>		

	randørs særeje, da dette låser os fast hos leverandøren, besværliggør udveksling af data og umuliggør standardisering af forretningsobjekter.
Implikationer	Det betyder, at der ved udvikling og ved kravspecifikation ved udbud skal stilles krav jf. ovenstående vedr. datamodeller.
Referencer	

Applikationsprincipper

Princip nr.	Kort titel	Status
A1	Genbrug	Klar til godkendelse
A2	Standardsystemer	Klar til godkendelse
A3	Komponentbaseret systemudvikling	Klar til godkendelse
A4	Forretningsregler skal være applikationsuafhængige	Klar til godkendelse
A5	Åbne og standardiserede snitflader	Klar til godkendelse
A6	Funktionalitet udstilles som services, hvor det giver mening (SOA)	Klar til godkendelse
A7	Løs kobling, hvor det er muligt	Klar til godkendelse
A8	Brugervenlighed	Klar til godkendelse
A9	Driftsikkerhed (stabil og sikker drift)	Klar til godkendelse
A10	Datamodeller bestemmes af forretningskrav	Klar til godkendelse

Princip nr: A1	Init: Skrivegruppen	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Genbrug		
Beskrivelse	Miljøministeriet anvender fælles it-løsninger til ensartede eller fælles opgaver (DS princip 5.2)		
Forklaring	<p>Formålet er at effektivisere it-anvendelsen både hvad angår investering og vedligehold. Færre løsninger giver:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. En mindre kompleks it-infrastruktur 2. Mindre udvikling eller systemtilpasning, både initielt og ved udefra kommende ændringer. 3. Færre integrationer 4. Mindre omkostninger til drift og vedligehold (men ikke nødvendigvis til licenser) 5. Lettere udveksling af data 6. Større fleksibilitet ift. at overtage en kollegas arbejdsopgaver eller flytte plads i organisationen. 7. Flere at erfaringsudveksle med. <p>Der kan være situationer, hvor en it-løsning ikke kan genanvendes, men der kræves i sådanne tilfælde en særskilt argumentation, f.eks.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uacceptabel produktivitetssænkning, hvis værktøjet ikke passer til opgaverne 1. Hvis det fælles værktøj skal have væsentlig lokal tilretning. 		
Implikationer	<p>For at genbrug kan fungere i praksis kræves:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Overblik over Miljøministeriets applikationer 2. Mere generiske applikationer 3. Standardiserede, åbne snitflader, så applikationen kan passe ind hvor som helst. 4. Brugergænseflader, der tilfredsstiller flere og understøtter flere arbejdsgange. Dette stiller krav om tilpasning ved konfigurerings. 		

	<p>Altså, så vidt muligt; brugergrænsefladevalg og forretningsregler udenfor kerneapplikationen</p> <p>En følge af dette er, at systemerne vil blive mere komplekse. Dette skal imødegås ved:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Modulariseret opbygning af systemerne. Dette åbner også mulighed for at erstatte konfiguration med specialprogrammering af visse moduler, men genbrug af de fleste.
Referencer	Princip 2 i DS 5.2 s.21

Princip nr: A2	Init: WS2	Dato: 10.11.2010	Version: 1.0
Kort titel	Standardsystemer		
Beskrivelse	Miljøministeriet vælger standardsystemer, hvor det er muligt.		
Forklaring	<p>Brug af standardsystemer er genbrug af løsninger:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Udviklingsomkostningerne deles med mange 2. Ministeriet fritages for vedligehold 3. Ofte kan applikationerne mere, end hvis man havde selvudviklet dem. <p>Ved indkøb skal man være opmærksom på:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Der betales sædvanligvis en årlig vedligeholdslicens 2. Det er ikke altid produktivt at en applikation kan mere end den skal kunne. 3. En standardapplikation, der kræver væsentlig tilretning er ikke længere en standardapplikation 4. Teknologimønstre 		
Implikationer	Hvis der ikke allerede i ministeriet er applikationer, der løser behovet, skal markedet undersøges.		
Referencer			

Princip nr: A3	Init: WS2	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Komponentbaseret systemudvikling		
Beskrivelse	Applikationer skal brydes op i dele, der hver leverer en "del-ydelse"		
Forklaring	<p>En stor andel af komponenterne vil være generiske og kan dermed genbruges.</p> <p>Miljøministeriet arbejder efter at udvikle små generiske komponenter, der er funktionelt afgrænsede med standardiserede grænseflader, for at sikre fleksibilitet og genbrug.</p>		
Implikationer	<p>Genbrug kræver;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. at komponenterne er tilpas små 		

	<ol style="list-style-type: none"> 2. at forretningslogik adskilles fra de generiske dele af komponenterne 3. at grænsefladerne kan tilpasses – eventuelt ved at isolere grænsefladen i egne komponenter separat fra grundfunktionaliteten, sådan at kun denne del skal udvikles ved anvendelse i nyt domæne.
Referencer	

Princip nr: A4	Init: WS2	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Administration af forretningsregler		
Beskrivelse	<p>Behovet for fleksibilitet og effektiv administration af forretningsregler vil stige i takt med øget selvbetjening og ønsker om straksafgørelser. Forretningsregler skal derfor gøres uafhængige af applikationen via konfigurationsfiler eller anden central løsning.</p> <p>Miljøministeriet samler forretningsregler i centrale løsninger, der sikrer overblik og let adgang til at ændre disse i forhold til lovgivning mv.</p>		
Forklaring	<p>Dette gør det lettere at:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ændre forretningsregler 2. genbruge komponenten 3. skabe overblik over forretningsregler og deres implementering 4. administrere og vedligeholde selvbetjeningsløsninger. 		
Implikationer	Det betyder, at der skal stilles krav både til evt. interne udviklere og i kravspecifikationer i forbindelse med udbud.		
Referencer			

Princip nr: A5	Init: WS2	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Åbne og standardiserede snitflader		
Beskrivelse	<p>Snitflader til integration mellem it-løsninger skal være åbne og standardiserede</p> <p>Løs kobling mellem systemer, når det giver mening</p>		
Forklaring	<p>Forudsætningen for digital forvaltning er, at systemer og data kan sammenkobles. Åbne og standardiserede snitflader er en væsentlig forudsætning herfor.</p> <p>Dette indebærer at disse betingelser skal være opfyldt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Fleksibel integration af systemer (åbne standarder) 2. Genbrug af komponenter og data (åbne standarder) 3. Driftsstabilitet (løs kobling) 		
Implikationer	(Skal efterfølgende specificeres)		
Referencer			

Princip nr: A6	Init: WS2	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Funktionalitet udstilles som services, hvor det giver mening (SOA)		
Beskrivelse	SOA / Web Services bruges som framework til at binde komponenter sammen. Funktionalitet brydes om muligt ned i komponenter, der kun leverer én forretningsoperation (e.g: "rekvisition", "fakturering" etc.)		
Forklaring	<p>Dette sikrer den mest effektive vedligeholdelse og muliggør genbrug af komponenter.</p> <p>Genbrug kræver:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Enighed om snitfladedefinitioner 2. Fælles forståelse og beskrivelse af forretningsobjekter <p>SOA (egentlig; ws*) bidrager med et fælles snitfladesprog.</p> <p>Ydermere vil komponenter, der udstiller en SOA / ws* -snitflade kunne komponeres (på en "Enterprise Service Bus") med standardværktøjer. Dette mindsker omkostningerne ved at sammensætte komponenterne til nye applikationer.</p>		
Implikationer	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gør en applikation synkron brug af en web service, er koblingen ikke løs. Applikationens nedetid vil som minimum være lig summen af nedetid for de synkrone web services, den anvender. Dette sætter grænser for, hvor mange, man bør bruge (og dermed, hvor små komponenter bør være) 2. Der er et performancetab ved kald af en service. Dette sætter grænser for, hvor mange web services, man bør bruge (og dermed, hvor små komponenter bør være) 3. Der er et performancetab ved kald af en service. Leveres store mængder data (synkront) til brug i en applikations grænseflade, bør man overveje at bringe data "in house" (evt. ved "grådig" download af data ved en arbejdsproces' start), og placere dem i en database – eller i filer 4. Brug de fælles forretningsobjektdefinitioner. Udveksl forretningsobjekter i den fælles XML-beskrivelse 5. Del applikationer op i komponenter 6. Del om muligt komponenterne op i atomare forretningsoperationer (der kun udveksler et eller meget få forretningsobjekter) 		
Reference			

Princip nr: A7	Init: kabor	Dato: 16.11.2010	Version: 1.0
Kort titel	Løst koblede systemer, hvor det er muligt		
Beskrivelse	Gør komponenter så løst koblede som muligt, i den givne applikation.		
Forklaring	Løs kobling giver systemet frihed:		

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Til at gøre ting "i baggrunden", eller når det er opportunt (e.g. "Gem dokument på server"). 2. Til at fortsætte, selvom den ikke får svar fra den komponent, den er løst koblet til. 3. Til at fortsætte, selvom den komponent, den er løst koblet til, er nede.
Implikationer	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gør kald af web services asynkrone, hvor det giver mening. 2. Løs kobling giver kun mening, hvor brugeren kan fortsætte med at arbejde, selvom nogle komponenter/services ikke svarer. Hvis dette ikke er tilfældet, er det lidt farligt at markere snitfladen /servicen som asynkron, da det netop vil få standardteknologi til at nedprioritere svaret, hvis der er mangel på ressourcer.
Referencer	

Princip nr: A8	Init: WS2	Dato: 10.11.2010	Version: 1.0
Kort titel	Brugervenlighed		
Beskrivelse	Miljøministeriets efterstræber brugervenlighed		
Forklaring	Digitalisering giver kun mening, hvis den understøtter medarbejderne i en mere effektiv opgavevaretagelse og/eller i at yde en bedre service. En nødvendig, omend ikke tilstrækkelig, forudsætning for dette er, at arbejdsgangene understøttes på brugervenlig måde.		
Implikationer	En eller flere medarbejderrepræsentanter inddrages i udvikling eller indkøb, samt i test. (Skal udbygges)		
Referencer	Princippet har en tæt relation til: Digitalisering virker for medarbejderen, DS princip 5.3		

Princip nr: A9	Init: WS2	Dato: 10.11.2010	Version: 1.0
Kort titel	Driftssikkerhed (stabil og sikker drift)		
Beskrivelse	Applikationer skal udvikles og/eller driftes med øje for driftssikkerheden, herunder også systemperformance set fra et brugerperspektiv.		
Forklaring	Nedetid og/eller dårlig performance er tabt arbejdstid. Bemærk omvendt, at dette også betyder, at applikationers driftssikkerhed skal ses i forhold til antallet af brugere og applikationens vigtighed for disse brugere, når man beslutter, hvor langt man skal gå for at opnå den ønskede driftssikkerhed.		
Implikationer	Applikationer udvikles så vidt muligt løst koblet i forhold til øvrige systemer, så applikationen ikke er nede (eller de facto nede), fordi en anden applikation er nede.		

	<p>Driften inddrages i videst muligt omfang i projekterne.</p> <p>Applikationerne skal bygges så de understøtter logning til fejlfinding og undersøgelse af performance flaskehalse.</p> <p>Driften skal overvåges.</p> <p>Der foreligger ved idriftsættelse en "driftshåndbog" – med oversigt over procedurer og involverede ansvarlige, både for teknik og forretning. Driftshåndbogen indeholder eller henviser til planer for e.g. fall back, recovery/genstart, procedurer ved opgradering, beskrivelse af logs til fejlfinding etc.</p>
Referencer	DS Indsatsområde 7.2

Princip nr: A10	Init: kabor	Dato: 02.12.2010	Version: 001
Kort titel	Datamodeller bestemmes af forretningskrav		
Beskrivelse	Datamodeller skal baseres på de faglige (forretningsmæssige) krav – ikke påtvunget af (standard)applikationen		
Forklaring	<p>En åben og fleksibel datamodel muliggør at kommende forretningskrav kan imødekommes.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Forretningsgange og –aktiviteter bestemmer, hvilke data der er brug for, og hvordan de struktureres. Data vil ofte være delvis specifikke for domænet. Dette skal datamodellerne understøtte 2. Datamodellerne må ikke påtvinges fagområderne af (standardiserede hylde-) applikationer, fordi dette giver dårligere forretningsunderstøttelse og lader leverandøren "lukke os inde". 		
Implikationer	Standard/hyldesoftware kan være godt, men kun hvis det ikke låser vores fleksibilitet, mulighed for at integrere med andre systemer og processer eller mulighed for at skifte software.		
Referencer			

Teknologiprincipper

Princip nr.	Kort titel	Status
T1	Brug eksisterende teknologi- og arkitekturmønstre	Klar til godkendelse
T2	Open Source	Klar til godkendelse
T3	Web Services (WS*)	Klar til godkendelse
T4	Brug af databaser (DBMS)	Klar til godkendelse
T5	Cloud og SAAS	Klar til godkendelse

Princip nr: T1	Init: WS2	Dato: 10.11.2010	Version: 001
Kort titel	Brug eksisterende teknologi- og arkitekturmønstre		
Beskrivelse	Design applikationer, så de overholder eksisterende teknologi- og arkitekturmønstre (Følg, eller forklar!).		
Forklaring	Teknologi- og arkitekturmønstrene er fællesnævneren for systemer i drift og dermed en grundsten i <i>genbrug</i> af systemressourcer. Det er også kun indenfor disse teknologirammer, man kan forvente at (udviklings- og driftspersonale) har tilstrækkelig viden til at understøtte driften af applikationen.		
Implikationer	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vælg som udgangspunkt teknologier, der allerede bruges i Miljøministeriet 2. Vælg som udgangspunkt teknologier fra SIT's ydelseskatalog. 3. Vælg for en given applikation som udgangspunkt teknologier fra den tilhørende applikationstypes målarkitektur (e.g: "Selvbetjeningsløsninger"). <p>Der skal udarbejdes et teknologi-dokument, kan baseres på KMS' tre arkitekturmønstre og suppleres med GIS, mobile teknologier og Cloud.</p> <p>Målarkitekturer for diverse generiske applikationstyper skal beskrives.</p>		
Referencer	KMS' arkitekturmønstre Strategi for miljøfaglige geodata Mobil digital forvaltning		

Princip nr: T2	Init: WS2	Dato: 10.11.2010	Version: 1.0
Kort titel	Open Source		
Beskrivelse	<ol style="list-style-type: none"> 1. Miljøministeriet kræver ejerskab til kode udviklet til Miljøministeriet. Denne kode bør stilles tilgængelig under Open Source-licens. 2. Miljøministeriet genbruger i videst muligt omfang kode – herunder fra eksterne Open Source –projekter. 3. Ved brug af Open Source "stand alone" applikationer, vurderes disse i business casen på linie med proprietære applikationer. 		
Forklaring	Brug af Open Source kan give et stærkere tværoffentligt samarbejde og øge software genbrug. <ol style="list-style-type: none"> 1. Hvis koden gøres offentlig, kan den genbruges af andre, herunder andre 		

	<p>offentlige myndigheder. Dette åbner også for mulig fælles udvikling/videreudvikling og dermed mindre udgifter for den enkelte myndighed.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Kode-genbrug kan spare udviklingsopkostninger. Hvis man tilmed vælger kode fra en aktivt/veletableret "community", vil koden typisk være af højere kvalitet, end den man selv ville få produceret 3. Ved at anvende samme mål for proprietære som for Open Source-produkter sikres, at man ikke kommer til at betale ekstra, blot fordi et produkt ikke frigiver kildekoden.
Implikationer	Projekter i Miljøministeriet forholder sig aktivt i forhold til ITST's forsøg på at befordre deling af software i det offentlige (Softwarebørsen).
Referencer	

Princip nr: T3	Init: WS2	Dato: 10.11.2010	Version: 1.0
Kort titel	Web Services (WS*)		
Beskrivelse	Miljøministeriet anvender Web Services, som følger ws*-specifikationerne.		
Forklaring	<p>Fleksibilitet og effektiv vedligehold.</p> <p>Dette er den mest udbredte standard for web services, og giver adgang til komponering /orkestrering af web services på en generisk Enterprise Service Bus (ESB)</p>		
Implikationer	Funktionalitet udstilles som services, hvor det giver mening (SOA).		
Referencer	ws*-specifikationerne Henvielse skal tilføjes		

Princip nr: T4	Init: WS2	Dato: 10.11.2010	Version: 1.0
Kort titel	Brug af databaser (DBMS)		
Beskrivelse	Data skal som udgangspunkt opbevares i databaser efter følg eller forklar princippet.		
Forklaring	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opbevaring i en database påtvinger en data struktur. Dermed tvinges opdraggiver også til at tænke over datas struktur. 2. Hvis data er velstrukturerede, øger det muligheden for genbrug af data. 3. Hvis data stilles til rådighed af en separat applikation (her; en database), øger det muligheden for genbrug. 4. Data kan stilles til rådighed for andre, uden at den applikation, der udvikles, skal sørge for dette. (Eventuelt kan dog en web service udvikles til formålet). 		
Implikationer	<ol style="list-style-type: none"> 1. Data kan kun genbruges, hvis forretningsbegreberne er fælles 2. Data kan bedst genbruges, hvis datastrukturerne er fælles. 		
Referencer			

Princip nr: T5	Init: WS2 og skrivegruppen	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Cloud & SAAS		
Beskrivelse	Miljøministeriet vælger applikationsarkitekturer og tekniske standarder ud fra mulighed om at kunne anvende Cloud-løsninger på sigt.		
Forklaring	Det er forventningen, at fremtiden byder på et antal applikationer "i skyen" og en del "Software as a service SAAS". I så fald skal Miljøministeriets applikationer kunne kommunikere med – og dele data med – applikationer i skyen. Og nogle af applikationerne skal måske flyttes derud.		
Implikationer	Sikkerhedsaspektet skal vurderes, f.eks. mht public hhv private cloud.		
Referencer			

Styringsprincipper

Princip nr.	Kort titel	Status
STYR1	Bedre styring	Klar til godkendelse
STYR2	Digitale kompetencer	Klar til godkendelse
STYR3	Brug den fællesstatslige it-projektmodel	Klar til godkendelse

Princip nr: STYR1	Init: Skrivegr.	Dato: 26.10.2010	Version: 1.0
Kort titel	Bedre styring		
Beskrivelse	Miljøministeriet vil fokusere og effektivisere styringen af digitaliseringen på koncernniveau og i institutionerne		
Forklaring	<p>Digitalisering har voksende betydning for ministeriets opgavevaretagelse og må som forvaltningsdisciplin i de kommende år forventes at få stigende indflydelse på beslutningsprocesserne på linje med de teknisk faglige discipliner indenfor ministeriets ressort, herunder jura, økonomi, national og international politik.</p> <p>Såvel i kortlægningsrapporten som i brugerundersøgelsen peges der på, at Miljøministeriet har behov for en mere klar og entydig styring af digitalisering og it på koncernniveau og i institutionerne:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Der er ikke et fælles overblik over, hvorledes der styres på it-området • Der er uklarhed omkring, hvilken beslutningskompetence der er placeret hvor i dag • Der er ikke et fælles grundlag for beslutninger • Der er ikke en helhedsorienteret prioritering af projekter på tværs af koncernen • Der er ikke ensartet gennemførelse af og opfølgning på projekter <p>Ministeriet skal derfor kunne prioritere initiativerne og tilrettelægge udviklingen og den faglige drift af digitale løsninger så ressourceeffektivt som muligt på koncernniveau.</p>		
Implikationer	<p>Det er et selvstændigt mål at projektscreeningen medvirker til at sikre projekterne adgang til ministeriets fælles vidensbank, så projekterne får mulighed for at udnytte fælles løsninger og overholde de fælles standarder. Den fælles vidensbank opbygges gradvist med inddragelse af relevante faglige enheder og gøres løbende tilgængelig</p> <ul style="list-style-type: none"> • forberedelse og forelæggelse af koncernfælles projekter og aktiviteter • screening med henblik på støtte til og tilpasning af de af institutionernes projekter eller elementer heri, som er relevante i forhold til de koncernfælles interesser vedr. digitalisering og it (f.eks. digitaliseringsstrategiens principper, indsatsområder og implementeringssystematik, business-cases, it-forretningsarkitektur, datareferencemodeller, fælles it-drift ved Statens It) • etablering og inddragelse af relevante kompetencenetværk bestående af 		

	<p>medarbejdere, som medvirker til forberedelse af sager for udvalget samt gennemførelse af den fælles screeningsproces og støtte til projekter, som gennemføres af institutionerne, og støtte til de koncernfælles projekter</p> <ul style="list-style-type: none"> • etablering af overblik og sammenhæng i projekter og aktiviteter • etablering af overblik over de MIM-standarder for digitalisering og it, som alle ministeriets projekter og aktiviteter skal forholde sig til ved hjælp af den fælles screeningsproces <ul style="list-style-type: none"> • Krav til governance på flere niveauer
Referencer mv.	<p>DS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indsatsområde 4 - kortlægningsrapporten - brugerundersøgelser

Princip nr: STYR2	Init: Skrivegr.	Dato: 26.10.2010	Version: 1.0
Kort titel	Digitale kompetencer		
Beskrivelse	Miljøministeriet vil styrke medarbejdernes og ledelsens digitale kompetencer		
Forklaring	<p>Miljøministeriet ønsker at styrke de digitale kompetencer bredt i koncernen for at sikre, at Miljøministeriet får det optimale ud af digitaliseringen. Den digitale kultur i Miljøministeriet skal styrkes gennem et respektfuldt og ligeværdigt samarbejde på tværs af geografiske skel og organisatoriske lag.</p> <p>Spørgsmålet om de digitale kompetencer er tæt knyttet til indsatsområderne Øget effektivisering og Stærkere samarbejde. Kompetenceniveauet er centralt for, om Miljøministeriet kan realisere forretningsgevinster og opnå mere effektive forretningsprocesser. Miljøministeriet vil internt sikre en effektiv organisation, hvor digitaliseringsudfordringerne imødekommes. Dette gøres ved at sikre, at medarbejdere og ledere har klare roller i forhold til digitalisering samt besidder den rette digitale viden til at udfylde disse roller. Det betyder også, at Miljøministeriet skal være en attraktiv og moderne arbejdsplads i forhold til it-understøttelse, og at organisationen er kendetegnet ved forandringsparathed.</p>		
Implikationer	<p>Digitaliseringsinitiativer skal tage udgangspunkt i forrettningens behov og koncerndigitaliseringsprojekter forventningsafstemmes med forretningsmæssige mål og behov. Herunder skal det sikres, at der fra beslutningsproces til implementering tages højde for den organisatoriske kontekst, som løsninger skal forankres i.</p> <p>Digitaliseringsprojekter skal have kompetenceudvikling som en naturlig integreret del, og ministeriet vil løbende sikre, at medarbejderne har de nødvendige digitale kompetencer.</p>		
Referencer	Indsatsområde 5 i DS		

Princip nr: STYR3	Init: Skrivegruppen	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Brug den fællesoffentlige it-projektmodel		
Beskrivelse	Den fællesoffentlige it-projektmodel anvendes generelt til styring af digitaliseringsprojekter i Miljøministeriet.		
Forklaring	Miljøministeriet ønsker at styrke samarbejdet omkring digitaliseringsprojekt og brug af en fællesoffentlig model letter samarbejdet i form af fælles metode, sprogbrug, dokumentation mv.		
Implikationer	Brug som minimum it projektmodellens projektmodel (faser) Der bør etableres en Light version til mindre projekter		
Referencer	Indsatsområde 5 i DS http://www.oes.dk/Offentlig-udvikling/Ministeriernes-projekt-kontor/Projektmodellen		

Sikkerhedsprincipper

Princip nr.	Kort titel	Status
SIK1	Systemejer fastlægger sikkerhedsniveauet	Klar til godkendelse
SIK2	Løbende awareness	Klar til godkendelse
SIK3	Sikkerhedsopgaver i forbindelse med systemejerskab	Klar til godkendelse
SIK4	Sikkerhedsopgaver i forbindelse med dataejerskab (herunder klassifikation af data)	Klar til godkendelse
SIK5	PIA Assessment	Klar til godkendelse

Princip nr: SIK1	Init: Skrivegr.	Dato: 26.10.2010	Version: 1.0
Kort titel	Systemejer har ansvaret for at fastsætte sikkerhedsniveauet		
Beskrivelse	Systemejer har ansvar for at der udarbejdes en risikovurdering, der kan danne grundlag for en beskrivelse af det ønskede sikkerhedsniveau for det enkelte system.		
Forklaring	Sikkerhedsniveauet har betydning for drifts- og udviklingsprocedurer – og dermed for økonomien til at holde systemet kørende. Det er vigtigt at det kommende system har det rigtige niveau af sikkerhed og ikke er til skade for sine omgivelser.		
Implikationer	<p>Anvend sikkerhedshåndbog til identifikation af potentielle risici</p> <p>Tag kontakt til styrelsens sikkerhedskoordinator</p> <p>Hvis systemerne indeholder personoplysninger skal der udarbejdes uddybende sikkerhedsregler for systemet</p>		
Referencer mv.	<ul style="list-style-type: none"> • Sikkerhedshåndbog (Udestår) • Persondataloven 		

Princip nr: SIK2	Init: WP3.	Dato: 08.12.2010	Version: 1.0
Kort titel	Løbende awareness		
Beskrivelse	System- og dataejer skal være bevidst om sikkerhed og egen rolle i opretholdelsen af denne.		
Forklaring	<p>Det er vigtigt for at sikre mod bevidst og ubevidst kompromittering af data.</p> <p>Miljøministeriet har pligt til at oplyse sine medarbejdere om, hvordan de bør omgås data og systemer, således at ministeriets sikkerhed ikke kompromitteres.</p> <p>System- og dataejer har en forpligtigelse til at oplyse om de sikkerhedsmæssige aspekter</p>		

Implikationer	
Referencer	

Princip nr: SIK3	Init: WP4 og skrivegruppen	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Sikkerhedsopgaver i forbindelse med systemejerskab. Fastsæt rettigheder til systemer		
Beskrivelse	En væsentlig sikkerhedsopgave i forbindelse med systemejerskab at at fastsætte rettigheder til systemet. Det er vigtigt at sikre den nødvendige kontrol af adgangen til systemet.		
Forklaring	Det er vigtigt at brugere har adgang til de systemer de har behov for og lov til at anvende. Princippet skal sikre mod uautoriseret adgang til Miljøministeriets systemer og data.		
Implikationer	For at kunne dokumentere sikkerhedsopgaven, dvs. at undgå kompromittering i forbindelse med systemejerskabet bør overblikket over hvem der har adgang til hvilke systemer og med hvilke rettigheder etableres.		
Referencer			

Princip nr: SIK4	Init: Skrivegruppen	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	Sikkerhedsopgaver i forbindelse med dataejerskab (herunder klassifikation af data)		
Beskrivelse	En væsentlig sikkerhedsopgave i forbindelse med dataejerskab at at fastsætte rettigheder til data. Det er vigtigt at sikre den nødvendige kontrol af adgangen til data og systemer.		
Forklaring	Det er vigtigt at brugere har adgang til de data de har behov for og lov til at anvende. Princippet skal sikre mod uautoriseret adgang til Miljøministeriets data.		
Implikationer	For at kunne dokumentere sikkerhedsopgaven, dvs. at undgå kompromittering i forbindelse med systemejerskabet bør overblikket over hvem der har adgang til hvilke data og hvad de må med disse data etableres.		
Referencer			

Princip nr: SIK5	Init: Skrivegruppen	Dato: 25.03.2011	Version: 1.0
Kort titel	PIA vurdering		
Beskrivelse	Vurdering af, om systemet kan kompromittere privatlivets fred.		
Forklaring	Det er nødvendigt, at systemejer foretager en PIA vurdering, for at sikre at loven overholdes		
Implikationer	PIA vurdering bør foretages ved nye systemer og ved ændringer i systemet		
Referencer	http://www.itst.dk/sikkerhed/privacy/pia-handbog		

